

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 242.457 van 27 september 2018
in de zaak A. 226.187/IX-9394**

In zake: Brecht MAES
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Chris Schijns en Mathieu Cilissen
kantoor houdend te 3600 Genk
Grotestraat 122
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS, vertegenwoordigd door
scholengroep 13
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Marc Stommels en Jan Franssen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220 bus 14
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 13 september 2018, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van scholengroep 13 van het Gemeenschapsonderwijs van 7 september 2018, waarbij het aan Brecht Maes toegekende oriënteringsattest B wordt gehandhaafd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 september 2018, om 10.30 uur.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Chris Schijns, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is tijdens het schooljaar 2017-2018 leerling in het eerste jaar van de tweede graad economie-wetenschappen aan het technisch atheneum Alicebourg Lanaken, onderwijsinstelling die behoort tot scholengroep 13 van het Gemeenschapsonderwijs.

Op het einde van het schooljaar tekent verzoeker zes jaartekorten op (Nederlands 44%, wiskunde 40%, Frans 22%, biologie 49%, economie 43% en chemie 43%) en de delibererende klassenraad kent hem een oriënteringsattest B toe, met clausulering voor ASO, TSO en KSO. De motivering luidt:

“Je hebt de leerplandoelstellingen en basiscompetenties van dit leerjaar onvoldoende bereikt. De klassenraad wees je er al herhaaldelijk op dat je de basiskennis voor deze richting 3EW onvoldoende beheerst. Ook inzichtelijk heb je het moeilijk. Als je de theorie niet beheerst, kan je de oefeningen ook niet maken.

Jammer dat je de mogelijkheid om Sprint te gebruiken onvoldoende benut hebt.”

De delibererende klassenraad geeft volgend advies:

“Vermits je het zo moeilijk hebt met het verwerken van theoretische leerstof is de klassenraad van mening dat een meer praktische opleiding in het BSO of een aangepaste meer individuele opleiding (bijvoorbeeld duaal leren) beter past bij jouw mogelijkheden. Wij weten en zien ook aan de cijfers dat je interesse hebt voor het vak informatica. Hou hierbij rekening bij je studiekeuze.

In het aanbod van deze school denken wij voor jou eerder aan de richting Kantoor, waar het vak informatica aan bod komt.”

Na bezwaar van verzoeker wordt de klassenraad opnieuw samengeroepen. Deze bevestigt op 5 juli 2018 zijn beslissing over het B-attest. Hij wijst erop dat verzoeker structurele problemen heeft met de voormelde zes vakken, dat deze algemene vakken “cruciaal” blijven “in zowel ASO als TSO/KSO richtingen” en dat hij door deze structurele tekorten “de basis [mist] om in een volgend leerjaar van ASO, TSO of KSO verder te kunnen”. Ook wordt opgemerkt dat de intensieve begeleiding van verzoeker zijn studieproblemen niet hebben kunnen oplossen.

3.2. Hierop stelt verzoeker beroep in bij het schoolbestuur.

De beroepscommissie beslist op 24 augustus 2018, verzoeker gehoord, om het B-attest te handhaven.

Bij arrest nr. 242.249 van 4 september 2018 beveelt de Raad van State de schorsing van tenuitvoerlegging van deze beslissing. De Raad stelt vast “dat [verzoeker] zijn schoolcarrière wenst voort te zetten ‘in KSO, richting Beeldende en Architecturale Kunsten in het Atlas College te Genk’” en “dat verzoeker een bijzonder omstandig bezwaarschrift heeft voorgelegd aan de beroepscommissie”:

“Hierin wijst hij erop dat een ‘charter’ (individueel begeleidingsplan) is opgesteld om rekening te houden met zijn functiebeperking en dat dit niet

is nageleefd; zo trekt hij in twijfel of bepaalde verbeteringen van examens correct zijn gebeurd; hij argumenteert dat de tekorten niet alle bijzonder groot zijn, en hij zet omstandig en zeer concreet uiteen welke richting hij wenst te volgen in het KSO en om welke redenen die richting haalbaar zou zijn.

Op al deze concrete bezwaren komt vanwege de beroepscommissie niet het minste concrete antwoord. Een slechts onrechtstreekse verwijzing naar een karige en zeer algemene motivering van de klassenraad over de ‘structurele tekorten’ kan, zo lijkt, zelfs in de verste verte daarvoor niet doorgaan.”

3.3. Op 7 september 2018 beslist de beroepscommissie in een ditmaal ruimer gemotiveerde beslissing andermaal om het B-atteest te handhaven.

Deze beslissing wordt met een brief van 11 september 2018 aan verzoeker meegedeeld.

IV. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

4. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

V. Uiterst dringende noodzakelijkheid

5. Verzoeker wenst zijn schoolcarrière zonder onderbreking te kunnen voortzetten in het tweede jaar van de tweede graad KSO, richting beeldende en architecturale kunsten (hierna ook: KSO Bak). De bestreden beslissing staat daaraan in de weg. Terecht stelt verzoeker dat het resultaat van een gewone schorsingsprocedure te laat dreigt te komen om dit nog te keren.

De eerste schorsingsvoorwaarde is vervuld, wat ook de verwe-
rende partij niet betwist.

VI. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

6. Het eerste middel is geput uit “de schending van de materiële motiveringsplicht juncto de artikelen 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van [de] bestuurshandelingen”.

Verzoeker leest als hoofdreden van de zware clausulering de zienswijze dat TSO- en KSO-studierichtingen niet haalbaar zijn omwille van het zware theoretische pakket in het curriculum:

“De Beroepscommissie, die dit reeds stelde in haar beslissing van 24.08.2018, tracht deze stelling in de bestreden beslissing te staven door voor 3 vakken een vergelijking te maken: aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands.

Vooreerst was Brecht geslaagd op aardrijkskunde en geschiedenis. Indien dit de toetssteen dient te zijn, is de clausulering absurd.

Echter, de vergelijking die de Beroepscommissie verder maakt voor de vakken aardrijkskunde en Nederlands is niet pertinent: de beroepscommissie kiest er 1 vak uit waar Brecht wel op geslaagd was en 1 ander vak. Wijselijk zwijgt de Beroepscommissie over de andere vergelijkingen van de vakken waar Brecht een onvoldoende haalde en die de reden zijn van de wisseling van richting.”

Verzoeker merkt op dat economie niet meer voorkomt in het lessenpakket KSO. Voor natuurwetenschappen (waaronder biologie en chemie) “zijn de vakgebonden eindtermen voor ASO 6 pagina’s lang” en “[v]oor KSO is dit een half blad” – verzoeker voegt ze bij als stukken en vermeldt een link naar de website www.onderwijsdoelen.be. Hij preciseert:

“Natuurwetenschappen maakten vorig jaar 5 uur uit van het lessenpakket van Brecht, in het vierde jaar BAK is dit nog 2 uur.

Op geen enkele wijze kan dit vakkenpakket (chemie, biologie en fysica) worden gelijkgesteld tussen ASO richting Economie-Wiskunde en KSO Beeldende en Architecturale Kunsten.

De onvoldoendes van Brecht voor chemie en biologie worden in de nieuwe richting geremedieerd. De verwerende partij houdt deze informatie bewust achter en beperkt haar motivering met de stelling: ‘Voor de wetenschappelijke vaardigheden en voor wetenschap en samenleving zijn er dezelfde eindtermen in ASO, TSO en KSO.’

Dit is dus ronduit onwaar.”

Ook voor wiskunde zijn de vakgebonden eindtermen voor het tweede jaar KSO volgens verzoeker zeer verschillend van de vakgebonden eindtermen ASO. Enkel de algemene eindtermen zijn grotendeels gelijklopend; de verdere toepassingen zijn volstrekt verschillend; verzoeker verwijst naar de door hem neergelegde documenten. Waar hij in 3EW vijf uur wiskunde kreeg, zou hij nu terugvallen op drie uur wiskunde. Zelfs binnen ASO is de moeilijkheidsgraad tussen vijf uur wiskunde en drie uur wiskunde een feit. Uit de stukken blijkt dat het motief van de beroepscommissie dat voor wiskunde de algemene eindtermen op drie na hetzelfde zijn, geenszins correct is.

Voor Frans en Engels valt het verzoeker bij de vakgebonden eindtermen in de tweede graad op “dat de lat in het ASO veel hoger wordt gelegd dan in KSO”. Waar in de grote lijnen dezelfde inhoud wordt aangeboden, worden in het ASO hogere eisen gesteld van de leerlingen. Verzoeker geeft enkele voorbeelden in het verzoekschrift om te illustreren dat het verschil in aanpak en in einddoelen tussen KSO en ASO duidelijk is en geenszins kan worden gelijkgetrokken.

De motivering van de verwerende partij is dan ook selectief en misleidend en kan onmogelijk als voldoende materiële motivering dienen. Integendeel, bij een “integrale vergelijking”, blijkt volgens verzoeker “overduidelijk dat het argument van de verwerende partij, als zou de inhoud van ASO en KSO gelijk zijn, niet opgaat”.

Deels herhalend wat al was geschreven, betoogt verzoeker nog het volgende:

“In de motivering van de Interne Beroepscommissie worden alle richtingen TSO en KSO, die nochtans zeer uiteenlopend zijn in hun lessenspakket, over dezelfde kam geschoren.

Verzoekende partij had echter zelf reeds beslist om een andere studiekeuze te maken, namelijk de richting Beeldende en Architecturale Kunsten (KSO), waarbij de vakken wiskunde en wetenschappen gehalveerd zijn ten opzichte van het afgelopen jaar. Dit is weloverwogen gebeurd, waarbij de kans op slagen realistisch is.

Waar verzoekende partij op 6 vakken een onvoldoende heeft, betreffen 4 van deze vakken wiskunde en wetenschappen, namelijk wiskunde (5u), economie (4), biologie (1u), fysica (2u) en chemie (2u). Bij de verdere studiekeuze is gekozen voor een richting die op deze kennisgebieden minder sterk de nadruk legt.

Economie – wat een hoofdvak was binnen Economie-Wetenschappen – valt volledig weg.

Van 14 uur binnen de richting EW valt dit hele pakket terug op 5 uur binnen de richting BAK, die verzoekende partij zal gaan volgen.

De 2 overblijvende onvoldoendes, Nederlands en Frans, zijn gerelateerd aan de ernstige vorm van dyslexie van verzoekende partij. Frans wordt bovendien beperkt tot 2 uur in de richting BAK, in plaats van de 3 uur van het afgelopen jaar. Zoals uit de stukken 19 en 20 blijkt, zijn de te behalen einddoelen voor Frans ook minder zwaar dan in ASO.

Waar verzoekende partij overtuigd is dat zijn slaagkansen in het vierde jaar KSO, opleiding BAK, realistisch zijn, toont de Interne Beroepscommissie niet aan dat deze slaagkansen er niet zouden zijn of zo miniem dat hem deze kans moet worden ontnomen.

[...]

Nu Brecht 80% behaalde op informatica in het afgelopen jaar, is [de] commentaar [over de leerinhoud van informatica] compleet irrelevant en toont dit geenszins aan waarom Brecht de specifieke informaticavakken in de richting BAK zou aankunnen.

Verder dan de algemene vergelijking van ASO en KSO, waarvan de redenering duidelijk [spaak] loopt [...], komt de verwerende partij niet in haar motivering.

Opnieuw toont de verwerende partij dus niet aan dat de specifiek gekozen richting niet haalbaar zou zijn voor Brecht.”

Noch de delibererende klassenraad, noch de beroepscommissie zagen reden om verzoeker te beschouwen als een leerling die niet geslaagd was voor het voltooide jaar, wat immers zou hebben geleid tot het toekennen van een C-attest. Desalniettemin wordt de motivering van de beslissing van de beroeps-

commissie enkel gesteund op het gegeven dat verzoeker onvoldoende basiscompetenties zou hebben voor de niet-geslaagde vakken.

7. De verwerende partij stelt in haar nota met opmerkingen vast dat verzoeker de hoeveelheid en de aard van zijn tekorten zo weinig mogelijk in de discussie wil betrekken. Hij stelt ook zelf dat de beroepscommissie ditmaal op al zijn argumenten heeft geantwoord, maar hij meent dat dit antwoord niet volstaat.

De beroepscommissie heeft in dit dossier een bewuste ingreep gedaan in de studiekeuze, omdat dit duidelijk niet aan verzoeker en zijn ouders overgelaten kan worden. De leerling heeft naar het oordeel van de beroepscommissie geen toekomst in opleidingen die theoretische bekwaamheden noodzakelijk maken. Dit blijkt duidelijk uit het advies dat gegeven wordt en uit de motieven van de beslissing. Verzoeker beroept zich voor het tweede jaar op rij op een leerstoornis en op beweerde tekortkomingen van de school in de begeleiding. Dat kan evenwel niet verhullen dat verzoeker niet in staat is voldoende resultaten te behalen. Een aan de mogelijkheden van de leerling aangepaste studiekeuze is duidelijk niet gebeurd. De studiekeuze die de beroepscommissie in de plaats van verzoekers ouders maakt, is dat wel. De beroepscommissie zet afdoende uiteen waarom.

Verzoeker brengt zelf de lessentabel van een richting in het KSO voor, waaruit zonder meer blijkt dat er inderdaad een zwaar theoretisch pakket aanwezig is in de beoogde richting, ondanks alle bedenkingen omtrent het gewicht van de vakken die verzoeker tracht te maken. Het is dit zware theoretische pakket dat de beroepscommissie als een beletsel ziet – en terecht: het is niet ernstig meer te beweren dat, louter door de twaalf uur kunstvakken, het om een minder theoretische opleiding gaat. Het minimaliseren van 22 lessen op 34 gaat niet op.

Verzoeker geeft zelf aan dat Nederlands “het meest” gelijklopend (lees: nagenoeg identiek) is. Verzoeker is niet geslaagd voor Nederlands (44%) en heeft voor dat vak de leerplandoelstellingen dus niet behaald. Hij heeft

enkel negatieve resultaten doorheen het schooljaar en bezit de basiskennis voor het volgende jaar KSO dus niet.

Voor de vakgebonden eindtermen vreemde talen Frans-Engels probeert verzoeker aan te tonen dat “de lat in ASO veel hoger wordt gelegd dan in KSO”. Dit blijkt niet uit de eindtermen, die weliswaar verschilpunten hebben, maar vooral zeer gelijklopend zijn. Het kleine aantal andere bewoordingen dat verzoeker gevonden heeft kan dit niet verhullen, temeer daar veelal niet geheel duidelijk is wat nu juist het verschil is dat hij wil aantonen.

Verzoeker vermeldt ook niet dat de beroepscommissie verwijst naar de eindtermen en hun begeleidende tekst die luidt:

“In de 2de graad is dus de optie genomen de grootst mogelijke kansen te bieden op het consolideren van bestaande taalvaardigheden en remediëring van wat ontbreekt door terug aan te sluiten zowel bij het taalvaardigheidsniveau in de 1ste graad als het basisonderwijs. Na 2de graad loopt de leerlijn weer lineair stijgend verder tot en met het 3de jaar van de 3de graad.

Voor de tweede en de derde graad aso blijven Frans én Engels in de basisvorming opgenomen.

Voor de tweede en de derde graad kso en tso worden Frans én Engels in de basisvorming opgenomen. Als motivering geldt dat een leerling kso of tso zonder minimale kennis en vaardigheden in het Frans en in het Engels in de huidige tijd van internationalisering onvoldoende gekwalificeerd is. Er wordt op deze wijze aangesloten op de reeds eerder vermelde sleutelcompetenties (Key Competences), door de EU aanbevolen. Bovendien stromen deze leerlingen vaak door naar een professionele bachelor, of in de toekomst naar het hoger beroepsonderwijs, wat kennis en vaardigheden in het Frans en in het Engels noodzakelijk maakt.”

Verzoeker onderschat dus ten onrechte het belang van deze taalvakken in de opleiding KSO.

Voor wiskunde behaalt verzoeker een jaartotaal van 40% en in een laatste examen slechts 30%, dit in het eerste jaar van de tweede graad wat duidt op een groot gebrek aan basiskennis. Het verschil in moeilijkheidsgraad is dan ook niet doorslaggevend, maar wel of een dergelijk vak binnen de mogelijkheden van de leerling ligt, gelet op wat zelfs maar in algemeenschap van hem verwacht wordt.

Bij natuurwetenschappen verwijst verzoeker naar het verschil in lengte van de eindtermen ASO en KSO. Net als in TSO kent natuurwetenschappen een aantal mogelijke organisatievormen naar keuze van de school. Hiervoor kunnen dan ook geen vakgebonden eindtermen bepaald worden. De vaststelling van de beroepscommissie dat er voor de wetenschappelijke vaardigheden en voor wetenschap en samenleving dezelfde eindtermen in ASO, TSO en KSO zijn, is correct. Dat dit als theoretisch vak buiten de mogelijkheden van verzoeker ligt, blijkt uit de cijfers voor biologie en chemie, waarin ook deze eindtermen getoetst werden.

De beroepscommissie bespreekt het vak informatica, omdat verzoeker uit zijn goede resultaten wil afleiden dat hij hiervoor zeer geschikt zou zijn. De beroepscommissie maakt terecht de bedenking dat dit nietszeggend is: in 3 ASO gaat het om een complementair vak van één uur, in de beoogde studierichting KSO om zeer specifieke toegepaste informatica als instrument in het kader van een artistieke bekwaamheid.

Elk dragend argument van verzoeker werd met andere woorden wél beantwoord op een wijze die overeenstemt met het administratief dossier.

Beoordeling

8. Verzoeker heeft een oriënteringsattest B gekregen.

Een dergelijk attest betekent, zo leert artikel 39 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’, dat de leerling voor het betrokken leerjaar geslaagd is of, meer precies, “dat de leerling het leerjaar met vrucht beëindigd heeft in de betrokken school en derhalve tot het volgend leerjaar mag worden toegelaten, behalve in bepaalde onderwijsvormen en/of onderverdelingen”. Artikel 38, 1°, van hetzelfde besluit preciseert dat een leerling “met vrucht” het eerste leerjaar van de tweede graad beëindigt “indien hij in voldoende mate de doelstellingen die in het

leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar”.

9. Die definitie van een B-attest doet vooralsnog aannemen dat de jaartekorten die verzoeker heeft behaald, voor deze beroepscommissie geen reden zijn om hem als niet-geslaagd voor het betrokken leerjaar te beschouwen. Het doet aannemen dat de beroepscommissie vervolgens in haar motivering van een dergelijk attest de redenen kenbaar moet maken waarom de leerling die het leerjaar met vrucht heeft beëindigd en die bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in een volgend leerjaar, in de ogen van de beroepscommissie toch de toegang tot welbepaalde richtingen of zelfs de ganse onderwijsvormen ASO, KSO en TSO moet worden ontzegd. Het aanvechten van het B-attest binnen het raam van de administratieve beroepsprocedure verplicht met andere woorden de beroepscommissie ertoe om in de veruitwendigde motieven de clausulering in het B-attest zorgvuldig te verantwoorden.

10. Het toekennen van een B-attest vereist van de beroepscommissie daarom een ‘prospectief’ – dit wil zeggen: een vooruitziend en de toekomst verkennend – onderzoek. De leerling is immers ‘retrospectief’, dit wil zeggen voor het afgelopen leerjaar, geslaagd. Hij heeft de leerplandoelstellingen van dat leerjaar alles bij elkaar “in voldoende mate” bereikt en hij wordt geacht zijn studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de beroepscommissie dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar bepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel substitueert de beroepscommissie zich als het ware aan de delibererende klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het immers behoort om over het al dan niet slagen voor dat schooljaar te oordelen. De clausulering beperkt ook de principiële vrijheid van studiekeuze van de leerling of zijn ouders.

Een beroepscommissie kan op basis van zwakke studieresultaten aan de leerling een onderbouwd advies geven om een richting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, of zij kan vakantietaken opleggen, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling die, het weze herhaald, geslaagd is

verklaard. De beroepscommissie die een B-attest toekent evenwel, verkiest – zoals ook de verwerende partij in haar nota duidelijk stelt – in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

Een beroepscommissie moet haar ‘prospectieve’ beslissing om een B-attest uit te reiken steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling. Een beroepscommissie die haar noodzakelijk ook deels subjectieve vooruitblik over het gebrek aan redelijke slaagkansen van een leerling in een volgend jaar niet kan relateren aan de beschikbare objectieve gegevens van het dossier – in het bijzonder de bagage waarover de leerling thans beschikt – zou de grenzen van haar discretionaire bevoegdheid overschrijden.

11. Terwijl de objectieve gegevens van het leerlingendossier, in voorkomend geval aangevuld middels de eigen onderzoeksmogelijkheden waarover de commissie beschikt, de materiële grondslag moeten vormen waarop de beroepscommissie haar overtuiging steunt – namelijk dat de betrokken leerling geen redelijke slaagkansen heeft in welbepaalde richtingen – dient de commissie die overtuiging ook uitdrukkelijk te motiveren.

Daarbij komt nog, aangezien de leerling gebruikmaakt van de door de decreetgever verleende verhaalmogelijkheid en hij aldus een samenkomst van de beroepscommissie uitlokt, dat de formelemotiveringsplicht ten volle betekenis krijgt omdat de beroepscommissie kennis moet nemen van de grieven van de leerling, ze moet beoordelen en ze moet beantwoorden.

Daarmee is niet gezegd dat de beroepscommissie noodzakelijk op elke grief apart moet antwoorden. Wel is vereist dat de formele motivering er blijk van geeft dat de bezwaren van de leerling daadwerkelijk in overweging zijn genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken, dat de leerling begrijpt waarom die argumenten de beroepscommissie niet konden overtuigen en dat ten minste een uitdrukkelijke repliek volgt op de vragen die voor de leerling blijken

zijn beroepschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze terecht zijn gesteld, mogelijk tot een voor de leerling gunstiger resultaat leiden.

12. Toegepast op de thans bestreden beslissing, leert wat voorafgaat op het eerste gezicht het volgende.

13.1. Verzoeker heeft in de loop van de georganiseerde bezwaarprocedure – en overigens opnieuw in de vorige schorsingsprocedure – te kennen gegeven dat het zijn specifieke wens is dat hij zijn schoolcarrière wenst voort te zetten in het tweede jaar van de tweede graad KSO, richting Beeldende en Architecturale Kunsten en hij heeft de beroepscommissie gevraagd hiermee rekening te houden bij de op te leggen clausulering.

Verzoeker heeft hiermee op het eerste gezicht zelf de grenzen van zijn belang bij het beroep bepaald, namelijk streeft hij een attest na dat géén clausulering bevat voor die welbepaalde richting KSO Bak. Het B-atteest op zichzelf – dat verzoeker geslaagd verklaart – en de overige clausuleringen (ASO, TSO en de andere KSO richtingen) worden door verzoeker niet (meer) in vraag gesteld.

13.2. Dit lijkt een tweevoudig gevolg te hebben voor de beoordeling van de zaak.

Het eerste gevolg lijkt, dat verzoeker geen belang heeft bij het middel, voor zover hij erin zou aanvoeren geen of een verkeerd antwoord te hebben gekregen op grieven die geen uitstaans hebben met de nagestreefde clausulering KSO Bak.

Het tweede daarmee samenhangende gevolg lijkt, dat de beroepscommissie ook enkel nog moet antwoorden op de grieven die samenhangen met de door verzoeker specifiek bestreden clausulering KSO Bak en dat andere motieven overtuigend zijn in die zin dat, zelfs al ware ze onregelmatig, die vaststel-

ling niet van aard lijkt om verzoekers belang te dienen en een schorsing te verantwoorden.

Het is vanuit dat gezichtspunt, dat het middel en de bestreden beslissing hierna worden onderzocht.

14. Verzoeker heeft in zijn bezwaarschrift voor de beroepscommissie aangevoerd, voor wat op het eerste gezicht relevant lijkt voor de clausulering KSO Bak,

- dat bij bepaalde examenverbeteringen geen rekening is gehouden met de afspraken van het ‘charter’,
- dat vier van de zes jaartekorten beperkt zijn,
- dat de klassenraad toekomst ziet voor verzoeker in een meer praktische opleidingsvorm, maar niet motiveert waarom geen mogelijkheden worden gelaten voor praktische opleidingen in KSO; in dit verband wijst verzoeker erop dat in de bedoelde richting KSO Bak digitale technieken een plaats vinden, wat spoort met zijn vaardigheden voor informatica,
- dat het argument dat verzoeker de basiskennis mist om de richting aan te vatten “waarbij de nadruk op design en informatica zou liggen”, ten stelligste wordt betwist omdat het aantal uren wiskunde gereduceerd wordt, het aantal uren Frans gehalveerd wordt, natuurwetenschappen slechts twee uren per week in de opleiding innemen, economie en specifieke wetenschapsvakken zelfs volledig wegvallen en kunstvakken niet minder dan twaalf uren per week innemen.

15. Op de grief dat bij bepaalde examenverbeteringen geen rekening is gehouden met de afspraken van het ‘charter’ antwoordt de beroepscommissie dat zij de voorbeelden heeft onderzocht, dat zij de examens heeft ingekeken, dat “de gemiste punten onvoldoende invloed kunnen gehad hebben op het slaagpercentage van het vak en op het jaartotaal van dit vak” en dat “[n]a toekenning van de extra punten op deze detailvragen [...] het jaartekort voor zowel biologie als chemie behouden [blijft]”.

Verzoeker lijkt de deugdelijkheid van dit motief in het eerste middel niet te bestrijden.

16. Op het argument dat vier van de zes jaartekorten beperkt zijn, antwoordt de commissie “dat 5 van de 6 jaartekorten minder dan 45/100 bedragen” en dat dit “bezwaarlijk bestempeld [kan] worden als kleine jaartekorten”.

Verzoeker lijkt de deugdelijkheid van dit motief in het eerste middel niet te bestrijden.

17. Over de clausulering overweegt de beroepscommissie dan het volgende:

“- De beroepscommissie heeft duidelijk gemaakt dat TSO- en KSO- studierichtingen niet haalbaar zijn omwille van het zware theoretische pakket in het curriculum.

- Dit is tevens van toepassing op de studierichting KSO Bak (beeldende en architecturale kunst) aangereikt door de ouders.

- De beroepscommissie baseert zich hierbij op de eindtermen van de vakken van de tweede graad ASO, TSO en KSO.

De eindtermen zijn in tweede graad ASO, TSO en KSO grotendeels hetzelfde en zelfs vaak identiek:

- Bijvoorbeeld voor vakken aardrijkskunde en geschiedenis zijn de eindtermen identiek

- Voor het vak Nederlands zijn er identieke eindtermen op twee eindtermen na (nl. taalbeschouwing en strategieën)

- Voor de moderne vreemde talen zijn ze identiek uitgezonderd enkele details

- Voor wiskunde zijn de algemene eindtermen hetzelfde op drie na

- Voor de wetenschappelijke vaardigheden en voor wetenschap en samenleving zijn er dezelfde eindtermen in ASO, TSO en KSO.

Bijlage 9 : eindtermen A (aardrijkskunde) + B (Nederlands) en link

<https://www.onderwijsdoelen.be/tweede-graad>

Hiermee onderschrijft de beroepscommissie dat een vervolgjaar in het ASO, TSO en KSO onhaalbaar is omwille van de gebrekkige basiskennis, beperkte vaardigheden en het gebrek aan theoretische inzichten voor de algemene vakken.

Tevens heeft de beroepscommissie de studiekeuze van KSO, met name de studierichting Bak onderzocht en vastgesteld dat het vak informatica gevolgd in 3 ASO Economie een complementair vak is van 1 lesuur per week. De leerinhoud van informatica in 3 ASO Economie is niet vergelijkbaar

met de leerinhoud van de specifieke vakken binnen het vierde leerjaar KSO Bak.”

18. Om de hiervóór aangegeven redenen moet de Raad niet onderzoeken wat de waarde is van deze motivering in de mate waarin ze betrekking heeft op de clausulering ASO of TSO.

19. In de huidige stand van de procedure meent de Raad wel, met verzoeker, dat de beroepscommissie al te algemene of verregaande conclusies lijkt te trekken uit het feit dat de eindtermen “grotendeels hetzelfde en zelfs vaak identiek” zijn in ASO, TSO of KSO.

Eindtermen worden vastgelegd per graad en per onderwijsvorm. Zonder nadere uitleg lijkt het “identiek” noemen van die eindtermen het bestaan van en onderscheid tussen de drie onderwijsvormen tegen te spreken.

Op de terechtzitting verduidelijkt de verwerende partij dat gerefereerd wordt aan het basisgedeelte van de opleidingen, dat in de tweede graad nog grotendeels gelijklopend is. Dit spoort met de door de beroepscommissie vermelde vakken – Nederlands, wiskunde, vreemde talen en wetenschappen – die alle op dat gedeelte betrekking hebben.

De beroepscommissie overweegt dat zij “heeft duidelijk gemaakt dat TSO- en KSO- studierichtingen niet haalbaar zijn omwille van het zware theoretische pakket in het curriculum” en voegt daaraan toe dat dit “tevens van toepassing [is] op de studierichting KSO-Bak”. Vooralsnog lijkt de commissie die conclusie echter in haar beslissing niet afdoende “duidelijk gemaakt” te hebben voor de richting KSO-Bak. Zij benadert de deliberatievraag geenszins vanuit de specificiteit van die opleiding, zo lijkt, maar vanuit een algemene stellingname over “de tweede graad ASO, TSO en KSO”.

Verzoeker verwijst in de huidige stand van de procedure met voldoende geloofwaardigheid naar een vergelijking tussen de bedoelde eindter-

men, hun omvang en hun formulering. Hij mocht van de beroepscommissie een meer concreet antwoord verwachten, toegespitst op de onderwijsvorm KSO en op de richting KSO Bak en op zijn in het bezwaarschrift aangevoerde argumenten. Hierbij wordt bedacht dat het niet op de weg ligt van verzoeker om onomstotelijk aan te tonen dat hij KSO Bak aankan, maar dat het wel op de weg ligt van de beroepscommissie om aan de hand van objectieve gegevens uit het leerlingendossier aannemelijk te maken dat verzoeker, die geslaagd is verklaard en het jaar “met vrucht” heeft beëindigd, ingevolge het inderdaad niet verwaarloosbaar aantal jaartekorten structureel niet over de bagage aan kennis en kunde beschikt om in redelijkheid het tweede jaar van de tweede graad in die richting KSO Bak te kunnen aanvatten.

Daarbij wordt opgemerkt dat in een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid niet van de Raad van State een eigen minutieus onderzoek en onderlinge vergelijking van de eindtermen mag worden verwacht, laat staan dat hij op zoek zou gaan naar motieven die verscholen zouden zitten in begeleidende teksten van bijlagen bij de bestreden beslissing. De relevantie van wat de verwerende partij in haar nota thans uit die bijlagen citeert over de vreemde talen – consolideren van bestaande taalvaardigheden in de tweede graad “door terug aan te sluiten zowel bij het taalvaardigheids niveau in de 1ste graad als het basisonderwijs” en pas weer “stijgend verder” in de derde graad – ontsnapt op het eerste gezicht aan de Raad, aangezien verzoeker hoe dan ook nog in die tweede graad blijft.

De verwerende partij erkent op de terechtzitting dat de beroepscommissie zich enkel uitspreekt over het algemeen gedeelte van de opleiding, en niet over het specifieke gedeelte omdat zij daarover niet voldoende informatie heeft. De beroepscommissie beschikt echter over alle onderzoeksmogelijkheden, zo lijkt, om die informatie in te winnen, indien ze nodig is.

Op verzoekers opmerkingen dat bepaalde vakken helemaal wegvallen en sommige sterk gereduceerd worden, komt geen uitdrukkelijk ant-

woord. Die opmerkingen lijken vooralsnog niet zonder pertinentie. Zoals verzoeker bijvoorbeeld opmerkt, kan er een significant verschil bestaan tussen drie of vijf uur wiskunde. Uit de beslissing blijkt niet dadelijk hoe de commissie dit in haar beoordeling betrok.

Gelet op de opbouw van verzoekers argumentatie, mocht hij ook verwachten dat de beroepscommissie daarbij aangeeft dat en hoe zij in het evaluatieproces specifiek rekening houdt met zijn functiebeperking.

Voor zoveel als nodig lijkt een onderzoek van de leerplannen door de beroepscommissie ook niet ernstig te zijn gedaan. Er wordt in de beslissing enkel naar verwezen met betrekking tot het vak informatica. Mogelijk toont het jaarcijfer van verzoeker voor informatica niet aan wat hij wil aantonen omdat de leerinhoud niet vergelijkbaar is, maar de beroepscommissie overtuigt met die loutere vaststelling ook niet van het tegendeel, namelijk dat verzoeker de leerinhoud in KSO Bak níet zal aankunnen.

20. Het middel is in de aangegeven mate ernstig.

21. Er is voldaan aan de schorsingsvoorwaarden.

B. Tweede en derde middel

22.1. In het *tweede middel* voert verzoeker de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel alsook het beginsel afgeleid uit de spreuk *patere legem quam ipse fecisti*.

22.2. Het middel overlapt blijkens de toelichting gedeeltelijk met het eerste middel en is in die mate niet dienend.

Het refereert voorts gedeeltelijk aan grieven van verzoeker die niet op de clausulering KSO Bak betrekking hebben, maar op de clausulering TSO

of op andere elementen van zijn bezwaarschrift, zodat het in die mate niet ontvankelijk is.

Voor zover het middel de schending van het redelijkheidsbeginsel aanvoert, is het voorbarig, aangezien uit de bespreking van het eerste middel volgt dat de beslissing alsnog niet afdoende is gemotiveerd.

Voor zover verzoeker in de toelichting de aangevoerde beginselen geschonden noemt omdat de school tekort is geschoten in de begeleiding en verkeerde adviezen heeft gegeven, zij eraan herinnerd dat volgens vaste rechtspraak van de Raad van State een dergelijke grief niet ontvankelijk is omdat ze hoogstens wijst op de verantwoordelijkheid van de school voor de onvoldoende resultaten, maar niet erin kan resulteren die resultaten anders en beter te maken dan ze zijn.

22.3. Het tweede middel is niet ernstig.

23.1. In een *derde middel* voert verzoeker “machtsafwenning” aan, omdat de beroepscommissie motieven geeft die misleidend zijn en zij “speelt met de toekomst van een 15-jarige jongen, met het enkele doel haar gram te halen” omdat hij in het tweede jaar van de eerste graad een A-attest heeft afgedwongen via de beroepscommissie en zich dan tegen het advies van de klassenraad in heeft ingeschreven in de tweede graad ASO economie-wetenschappen.

23.2. Wie machtsafwenning aanvoert moet daartoe voldoende ernstige, welbepaalde en overeenstemmende vermoedens aandragen waaruit kan worden afgeleid dat andere dan rechtmatige doeleinden door het bestuur werden nagestreefd.

Wat verzoeker aanvoert, is echter niet meer dan een losse bewering.

23.3. Het derde middel is niet ernstig.

BESLISSING

De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de beslissing van de beroepscommissie van scholengroep 13 Zuid-Limburg van het Gemeenschapsonderwijs van 7 september 2018, waarbij het aan Brecht Maes toegekende oriënteringsattest B wordt gehandhaafd.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 27 september 2018, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	

Johan Pas,	griffier.
------------	-----------

De griffier

De voorzitter

Johan Pas

Geert Van Haegendoren